

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2521201441
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Tischlerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2521201441.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Tischlerovej a členov senátu Mgr. Lucie Mizerovej a JUDr. Petra Dumana, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX/XX, D. E. F., zastúpeného advokátom: Mgr. Peter Kupka, so sídlom Hlavná 23, Trnava, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 9. marca 2023 č. k. 21C/29/2021-211 – proti zvyškovu zamietajúcemu výroku II. a výroku III. o trovách konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zvyškovu zamietajúcom výroku II. a závislom výroku III. o trovách konania r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

12 28Co/5/2023

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. konanie v časti o zaplatenie 513,86 eura spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 20.513,86 eura od 24.3.2021 do zaplatenia zastavil; výrokom II. žalobu vo zvyšnej časti o zaplatenie 20.000 eur zamietol a výrokom III. priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 2, § 6 ods. 1 až 3, § 17 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), § 184 ods. 2, § 185 ods. 2, 6 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok.

3. Vecne dôvodil tým, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 20.513,86 eura spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 20.513,86 eura od 24.3.2021 do zaplatenia z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Žalobu odôvodnil tým, že bol uznesením OR PZ v Trnave z 8.8.2018 („uznesenie 1“) obvinený zo zločinu týrania blízkej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s použitím ust. § 138 písm. b) Trestného zákona. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažnosť, na základe ktorej Okresná prokuratúra Piešťany uznesením z 20.8.2018 napadnuté uznesenie zrušila ako nezákonné, vydané predčasne a bez náležitého zistenia skutkového stavu. Uznesením OR PZ v Trnave z 21.2.2019 („uznesenie 2“) bol obvinený zo zločinu týrania blízkej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s použitím ust. § 138 písm. b) Trestného zákona. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažnosť, na základe ktorej Okresná prokuratúra Piešťany uznesením z 12.8.2019 napadnuté uznesenie zrušila ako nezákonné, vydané predčasne a bez náležitého zistenia skutkového stavu. Uznesením z 29.7.2019 bola uvedená trestná vec postúpená odboru všeobecnej vnútornej správy Okresného úradu Piešťany na prejednanie priestupku. Uznesenia 1 a 2 označil za nezákonné rozhodnutia, ktoré mali na žalobcu

negatívne dopady, došlo k narušeniu jeho sociálnych väzieb v súkromnom a pracovnom živote, zásadnej zmene spôsobu života, vykonávania práce a dosahovania životných cieľov. Za nezákonné trestné stíhanie a nezákonné zadržanie na základe nezákonného rozhodnutia si uplatnil nemajetkovú ujmu vo výške 20.000 eur, keďže samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na nezvratnú ujmu žalobcu, keď boli trvalo narušené pracovné, rodinné, spoločenské vzťahy žalobcu, došlo k vážnemu zásahu do jeho súkromného a spoločenského života. Suma 513,86 eura predstavuje trovy obhajoby v trestnom konaní. Žalovaná so žalobou nesúhlasila a uviedla, že v danom prípade si žalobca ako obvinený v priebehu celého trestného konania nezvolil obhajcu a ani mu nebol ustanovený súdom. K nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uviedla, že výška, existencia, vznik nemajetkovej ujmy nebol hodnoverným spôsobom preukázaný.

4. Súd prvej inštancie uviedol, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore subjektívnym právom, ďalej existencia škody a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Keďže uznesenia 1 a 2, ktorými bolo vznesené obvinenie žalobcov, boli na základe ním podaných sťažností zrušené pre nezákonnosť, súd konštatoval, že ide o rozhodnutia nezákonné. Pretože uznesenia o vznesení obvinenia nadobúdajú vykonateľnosť bez ohľadu na právoplatnosť (§ 184 ods. 2 v spojení s § 185 ods. 2 a 6 Trestného poriadku, s poukazom na skutočnosť, že Trestný poriadok sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia odkladný účinok nepriznáva) a súčasne bolo vydané v trestnom konaní spravujúcom sa Trestným poriadkom, pričom na takéto konanie sa predpisy o správnom konaní nevzťahujú, žalobca si mohol uplatniť nárok na náhradu škody, aj napriek skutočnosti, že predmetné uznesenia boli ako nezákonné zrušené na základe riadneho opravného prostriedku (sťažnosti). Vychádzajúc z uvedených záverov potom súd dospel k záveru, že uznesenia 1/ a 2/ naplňajú charakter nezákonných rozhodnutí. Obvinenie nemalo byť žalobcovi vznesené a uznesenia o vznesení obvinenia boli na základe riadneho opravného prostriedku podaného žalobcom zrušené prokurátorkou okresnej prokuratúry, preto sú považované za nezákonné.

5. Celý žalobcom uplatnený nárok (po čiastočnom späťvzati žaloby) spočíval v nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť spôsobená uzneseniami o vznesení obvinenia. Na základe vykonaného dokazovania však súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba bola v tejto časti nedôvodná.

6. Žalobca požadoval nemajetkovú ujmu vo výške 20.000 eur, ktorú zakladal na nasledujúcich dôvodoch: trestné stíhanie preňho predstavovalo psychickú ujmu, keďže bol obvinený dvakrát, došlo u neho k narušeniu sociálnych a pracovných väzieb, zmene spôsobu života, vykonávaní práce a dosahovania životných cieľov, znamenalo stratu (zhoršenie) rodinných a priateľských väzieb, trestné stíhanie viedlo k zdravotným problémom spočívajúcim v schudnutí, problémom so spánkom, stresom, vnútorným nepokojom a trestné stíhanie spôsobilo ujmu na povesti žalobcu.

7. Z vykonaného dokazovania však podľa súdu prvej inštancie nevyplývali ani žalobcom tvrdené psychické ujmy, ani príčinná súvislosť medzi jeho zdravotnými problémami, ťažším plnením pracovných povinností a trestným stíhaním. Žalobca nepredložil súdu žiadnu lekársku správu, posudok, prípadne odborné vyjadrenie, z obsahu ktorých by bolo zrejmé, akými konkrétnymi medicínskymi diagnózami žalobca trpí a či tieto konkrétne diagnózy sú v príčinnej súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami. Len samotná skutočnosť, že po trestnom stíhaní vyhľadal psychológa, tiež o vzniku závažnej ujmy nesvedčí. Žiadnym spôsobom nebolo preukázané, že by žalobcova povest' trestným stíhaním utrpela. Z dokazovania nevyplývalo, že by žalobca vôbec trpel psychickými problémami a ani skutočnosť, že by skutočnosťou ním opisované v žalobe bolo možné pričítať bez ďalšieho práve nezákonným uzneseniam o vznesení obvinenia.

8. Podľa súdu prvej inštancie z dokazovania nevyplývali ani žiadne konkrétne okolnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať, že intenzita nemajetkovej ujmy je taká, že je potrebné ju kompenzovať peňažnou náhradou v žalobcom žiadanej výške. Žalobca síce tvrdil, že trestné stíhanie preňho znamenalo narušenie sociálnych väzieb v súkromnom a pracovnom živote, malo dôjsť k nepriaznivému dopadu na vzťahy s osobami z okruhu jeho priateľov a známymi, mali vzniknúť rodinné problémy medzi žalobcom a blízkymi osobami, tieto jeho tvrdenia však dokazovaním preukázané neboli. Bolo dokonca zistené, že všetci rodinní príslušníci, kamaráti a kolegovia, ktorí o vznesených obvineniach vedeli, o nich vedeli práve od žalobcu, ich vzťah k žalobcovi však tieto zistenia neovplyvnili, nikto nevysslovil

negatívne vnímanie žalobcu, resp. nezaznamenal negatívne reakcie okolia. Vôbec teda nedošlo v rámci dokazovania k zisteniu negatívnych dôsledkov, ktoré mali vznesené obvinenia žalobcovi priniesť. Matka žalobcu potvrdila, že sa po vznesení obvinenia jej vzťah k žalobcovi nezmenil, kamaráti aj rodina ho podržali. Na vznesenie obvinenia nereagovalo ani široké okolie. Žiadne negatívne reakcie nevznikli ani v práci. O vznesení obvinenia prakticky nič bližšie nevedela. Nevedela ako reagoval na vznesenie obvinenia, nevedela, ako sa prejavoval jeho stres. Podľa jej názoru po vznesení obvinenia žil ako predtým, prišiel z práce a večer zvykol chodiť za kamarátmi. Priateľka žalobcu E. G. potvrdila, že sa nezmenil jej vzťah voči žalobcovi ani po vznesení obvinenia. Tvrdila, že ho vznesenie obvinenia urážalo, mal by vystresovaný, okolie bolo zo vznesenia obvinenia prekvapené, útoky na osobu žalobcu nepostrehla. Dokonca tvrdila, že mal podporu u všetkých. Vyjadrila sa, že trestné stíhanie ovplyvnilo ich vzťah len v tom, že žalobca bol viac uzatvorený. Naďalej sa však venoval niektorým koníčkom. Svedok - ujo žalobcu D. B. tvrdil, že sa mu žalobca nezdôveroval s ničím. Nevedel o vznesení obvinenia, len niečo počul, že mali s bývalou partnerkou nejaké nezhody ohľadom domu. Žalobcovi pomáhal len pri stavbe, a teda vnímanie žalobcu bolo pre svedka pred a aj po vznesení obvinení rovnaké. Svedkyňa - sestra žalobcu B. H. potvrdila, že celú záležitosť neriešila. Jej vzťah po vznesení obvinenia sa voči žalobcovi nezmenil. Stretávali sa len pri rodinných oslavách, kde sa tá vec nepreberala. Tvrdila, že bol rozlietany, pracoval stále, služobné cesty, skúšky s kapelou, teda žalobca aj v čase vznesenia obvinenia viedol život plný aktivity. Tvrdila, že pracoval ešte viac ako normálne, chodil aj školíť, koncertoval, bol stále odcestovaný. Žalobca sa rovnako venoval rodine a práci, priateľom, ako aj koníčkom pred vznesením obvinení, počas vznesenia obvinení, ako aj po zrušení obvinení. Svedok - švagor žalobcu A. H. pri svojom výsluchu uviedol, že nevie o čom bola kauza. Vedel o vznesení obvinenia žalobcovi od manželky, ale neriešil to. Nezachytil žiadne reakcie okolia. Nezaznamenal zmeny v správaní žalobcu od augusta 2018. Žalobca bol smutnejší, ale nevie, že by bol podráždený alebo nahnevaný alebo, že by si to chcel niekde vybiť, on je stále taký istý, nijaké zmeny nepocítil. Svedok - kamarát žalobcu D. D. tvrdil, že sa od malička poznajú. Následne sa odsťahoval, tak sa často nevidiajú. Tvrdil, že žalobca bol zo vznesenia obvinenia nešťastný. Reakciu okolia na vznesenie obvinenia žalobcovi nezaznamenal. Vznesenie obvinenia ich kamarátstvo neovplyvnilo, vzťah zostal bez pochybností taký, aký vždy býval. Svedok menil prácu, čiže zo subjektívnych príčin sa menej stretávali. Bývalý kolega a priateľ A. B. tvrdil, že sa stále hlási k ich spoločnému priateľstvu a kamarátstvu. Žalobca sa mu poťažoval, že ho bývalá priateľka nechcela pustiť do ich spoločného domu, že bol neprávom obvinený zo strany bývalej priateľky, z čoho mal byť žalobca nešťastný a zdrvený. Ranilo ho, že sa k nemu bývalá priateľka tak zachovala. Nezaregistroval žiadne reakcie okolia na vzniknutú situáciu. Svedok uviedol, že inak veselý a optimistický žalobca ostal v tom čase zamúknutý. Tvrdil, že ho volával na pivo, čo žalobca odmietol. Tvrdil, že žalobcu už ani tá hudba nebaví. Svedok mal žalobcovi odporúčať, že by proste mal ísť medzi ľudí, lebo nie je dobré sa utápať v depresiách, jeho vzťah sa voči žalobcovi nezmenil. Svedok - bývalý kolega D. B. tvrdil, že špeciálne kamaráti neboli, ale kolegovia boli dobrí. Vie len, že si bývalá priateľka naňho vymýšľala. Tvrdil, že žalobca nebol apatický, zmena v pracovnom konaní spočívala len v tom, že ho nebolo možné tak často, ako pred vznesením obvinenia, posilať na zahraničné služobné cesty, lebo musel byť k dispozícii polícii. Zo strany vedenia spoločnosti mu bola vyjadrená spokojnosť za jeho prácu. V čase vznesenia obvinenia mu bola ponúknutá špeciálnejšia práca. Svedok sa vyjadril, že keby sa dalo, tak by takéhoto pracovníka ako bol žalobca bral ihneď.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že vznesenie obvinenia môže mať vo všeobecnosti v menšej alebo väčšej miere vplyv na správanie obvineného, čo iste nebolo výnimkou aj v prípade žalobcu, čo je však celkom pochopiteľné a čo aj niektorí svedkovia opísali, že žalobca bol v tom čase tichší, zamúknutý, ale pri posudzovaní nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je v prvom rade nutné posúdiť a ex lege prihliadať na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, ako aj závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo. Taktiež je potrebné posúdiť závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote alebo v spoločenskom uplatnení, a teda, či došlo k zmene prístupu k obvinenému/žalobcovi ľuďmi z jeho okolia, teda z pracovného, spoločenského, či rodinného prostredia. Žalobca bol a aj je osobou spoločensky uznávanou, úspešnou a obľúbenou, o čom svedčia aj výpovede všetkých svedkov. Nebolo preukázané, že by žalobca počas trestného stíhania alebo v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním vybočil v neprimeranom rozsahu zo zaužívaného spôsobu života, či šlo o rodinný, pracovný alebo spoločenský život. Žalobca sa súdu nejaví ako osobnosť nevyzretá, ale naopak ako osoba s primeraným osobnostným základom, ktorú trestné stíhanie nemohlo (na základe dôkazov súdu predložených a následne vykonaných) zasiahnuť do takej miery, že by poznačilo jeho osobnostný rozvoj spôsobom, ktorý by súd viedol k záveru o vzniku ujmy tak závažnej, že by ju nebolo možné kompenzovať už samotným konštatovaním porušenia práva.

Súd prvej inštancie sa stotožnil s názorom žalovaného, že čiastočná zmena života žalobcu nebola spojená výlučne so vznesenými obvineniami, keďže z výpovede matky je zrejme, že po odsťahovaní od bývalej priateľky ho bez akýchkoľvek problémov prijala späť do rodičovského domu, ale k tejto zmene prispel aj celkový vzťah a jeho priebeh s bývalou priateľkou. To nakoniec potvrdila aj sestra žalobcu, ktorá videla hlavný problém v spoločnom spoluzití žalobcu s jeho bývalou priateľkou, čo malo žalobcovi škodiť. Rodina žalobcu vrátane partnerky, priatelia, kolegovia, ako aj zamestnávateľ žalobcu, žalobcu podporili. Trestné stíhanie nezmenilo ich postoj voči žalobcovi. Viacerí nevideli žiadne zmeny v správaní žalobcu. Žalobca žiadne priateľské ani rodinné vzťahy nestratil, nedošlo k ich nenávratnému zhoršeniu. Neboli zistené žiadne negatívne následky, a teda ani zásah do morálnej, imateriálnej sféry žalobcu. Z dokazovania tak žiadnym spôsobom nevyplývalo, že by vznesené obvinenia mali na pracovné vzťahy, ale ani na vzťahy žalobcu s rodinou negatívny vplyv, práve naopak, v práci bol vnímaný ako zamestnanec, ktorého zamestnávateľ rešpektoval a rodina mu vo chvíľach vznesenia obvinení bola tiež na blízku. Rodina bola a ostala v primeranom vzťahu so žalobcom, a teda nedošlo následkom uznesení o vznesení obvinenia k rozvratu rodiny. Žalobca bol v rámci trestného konania podrobený skúmaniu duševného stavu, k čomu súd poukázal na skutočnosť, že jeho duševný stav bol skúmaný v pozícii svedka a toto skúmanie bolo vykonané pri dodržaní zákonných ustanovení Trestného poriadku na základe rozhodnutia, ktoré narozdiel od uznesení o vznesení obvinení prešlo skúmaním v rámci sťažnostného konania v predmetnom trestnom konaní. Z obsahu samotného znaleckého posudku zároveň nevyplýva žiadny nezákonný zásah do súkromia žalobcu (ako svedka), ktorý by nebol proporcionálne odôvodnený základným účelom trestného konania. Podstatnou však podľa súdu prvej inštancie bola predovšetkým skutočnosť, že nezákonnosť uznesení o vznesení obvinenia so skúmaním duševného stavu žalobcu ako svedka nie je v žiadnej príčinnej súvislosti.

10. Súd prvej inštancie tiež poukázal na to, že žalobca sám ignoruje, že nezákonné trestné stíhanie sa proti nemu ako obvinenému viedlo v relatívne krátkych obdobiach, keď prvé uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané 8.8.2018 a na základe ním podanej sťažnosti bolo už 20.8.2018 zrušené prokurátorkou okresnej prokuratúry a druhé uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané 21.2.2019 a opätovne na základe žalobcom podanej sťažnosti už dňa 12.3.2019 zrušené prokurátorkou okresnej prokuratúry. Ide teda o relatívne krátke obdobia (aj v súčte), keď od vydania samotného nezákonného rozhodnutia k jeho zrušeniu ako nezákonného, došlo na základe uplatnenia riadneho opravného prostriedku v prvom prípade po 12-tich dňoch a v druhom prípade po 19-tich dňoch od ich vydania. Každé nezákonne vznesené obvinenie je nežiaduce, ale v prípade, ak je to práve sťažnosť obvineného, na základe ktorej jeho preskúmanie prokurátorom má priniesť nápravu nezákonného stavu, je práve priebeh trestného stíhania voči žalobcovi ako obvinenému ideálnym prípadom rýchlej a účinnej nápravy, ktorú zákonodarca zavedením sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku proti všetkým uzneseniam policajta sledoval.

11. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že trestné stíhanie predstavuje určitú záťaž pre každého človeka a možno osobitne pre takého, ktorý si je vedomý svojej neviny. To však neznamená, že by každé nezákonné trestné stíhanie so sebou automaticky nieslo povinnosť nahrádzať aj nemajetkovú ujmu v peniazoch. Takýto názor totiž odporuje výslovnému zneniu § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré umožňuje priznať náhradu v peniazoch len vtedy, ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Podľa názoru súdu je pre nezákonne obvineného primárnym zadosťučinením rozhodnutie prokurátora o jeho sťažnosti proti takémuto uzneseniu, ktoré vo svojom obsahu jasne konštatuje nezákonnosť z konkrétnych dôvodov. Takáto forma zadosťučinenia je pre trestné konanie typická a doslova žiaduca, ide o takpovediac prvý efektívny prostriedok nápravy obvineného a podľa názoru súdu predstavuje vo všeobecnosti dostatočnú formu zadosťučinenia pre každého obvineného. Len v prípadoch, ak bola obvinenému trestným stíhaním spôsobená osobitná ujma, má sa nahrádzať v peniazoch (porov. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.). V prípade žalobcu sa takáto nemajetková ujma nepreukázala.

12. K žalobcom tvrdenej ujme spočívajúcej v tom, že sa nemohol v práci riadne sústrediť a vyžadovalo si to 100-násobný výkon, súd prvej inštancie uviedol, že toho jeho tvrdenie zostalo takisto nepreukázané. Súd poukázal na skutočnosť, že nepostačovalo by ani preukázanie samotného nižšieho výkonu v práci a iných tvrdených skutočností, pretože nevyhnutným prvkom nároku na náhradu škody je aj príčinná súvislosť medzi nezákonnými rozhodnutiami a vznikom ujmy, pričom za uvedeného stavu bez podloženia príčinnej súvislosti (ako skutkovej okolnosti) akýmkoľvek dôkazmi (teda len tvrdeniami žalobcu), vôbec nevyučuje, že sa jedná len o koreláciu, bez skutočnej kauzality. Akékoľvek zdravotné

problémy, či už fyzického alebo psychického rázu, ktoré by nastali vo sfére žalobcu po vznesení obvinení nie je možné automaticky bez ďalšieho z hľadiska príčinnej súvislosti automaticky s takýmito nezákonnými rozhodnutiami spájať. Nebolo taktiež preukázané, že by samotné vznesenie obvinení malo akýkoľvek negatívny dopad na žalobcovu pracovnú postavenie a jeho príjem. Samotné tvrdenie žalobcu, že bol kontaktovaný médiom (bulvárnym) síce bolo medzi stranami nesporné, ostalo však nepreukázané aká ujma v súvislosti s daným skutkovým tvrdením žalobcovi mala vzniknúť a jej príčinná súvislosť s nezákonnými uzneseniami 1 a 2. Súd prvej inštancie v zásade nevidel problém v skutočnosti, že obvineného v priebehu prebiehajúceho trestného konania kontaktujú hoc aj bulvárne médiá. Z tvrdení žalobcu bolo zrejmé, že im žiadne informácie neposkytol. Skutočnosť, či bulvárne médiá nejakým spôsobom trestné konanie žalobcu zverejnili, žalobca netvrdil a nevplynula ani z vykonaného dokazovania.

13. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že z § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že tam uvedené kritériá priznania náhrady nemajetkovej ujmy sú vymedzené len demonštratívne. Podľa názoru súdu teda je možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy aj v iných prípadoch, v ktorých sa to s ohľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom javí primerané. Pri posudzovaní tejto otázky sa sudy môžu a majú orientovať okrem iného aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a na to, v ktorých prípadoch tento súd považuje za správne priznať náhradu nemajetkovej ujmy. V prerokúvanej veci súd už uviedol, že uznesenia o vznesení obvinenia považuje za nezákonné rozhodnutia. Na základe uvedeného teda možno uzavrieť, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcovi nezákonnými uzneseniami o vznesení obvinenia, v priebehu konania však žiadna škoda nebola preukázaná (predovšetkým však aj s ohľadom na skutočnosť, že žalobca si po čiastočnom späťvzťatí žaloby žiadnu škodu neuplatňoval).

14. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že už samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu ako obvineného v uzneseniach prokurátorky okresnej prokuratúry, ktorými boli (v relatívne krátkom čase) uznesenia o vznesení obvinenia zrušené, sú dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na skutočnosť, že by v súvislosti s nimi vznikla žalovanému ujma. V tejto súvislosti by podľa názoru súdu pri vzniku nie závažnej ujmy do úvahy prichádzalo predovšetkým možné uspokojenie žalobcu poskytnutím satisfakcie - ospravedlnenia zo strany žalovanej, ktoré by v plnej miere umožnilo uspokojiť ujmu inak ako formou nemajetkovej ujmy v peniazoch. Takúto formu satisfakcie však žalobca žalobným návrhom v danej veci nežiadal, súd sa tak takýmto neuplatneným nárokom žalobcu nemohol zaoberať.

15. V časti o trovách konania súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil ust. § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), vecne plným procesným úspechom žalovaného.

16. Proti tomuto rozsudku v rozsahu zvyškovo zamietajúceho výroku II. a výroku III. o trovách konania podal včas odvolanie žalobca s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP. Namietal, že z dokazovania (výsluchov) okrem iného vyplývalo, že vznesenie obvinenia žalobcu urážalo, mal byť vystresovaný, okolie bolo zo vznesenia obvinenia prekvapené, žalobca bol viac uzatvorený, nešťastný, zdruvený, inak veselý a optimistický žalobca ostal v tom čase zamknutý (bod 53. odôvodnenia rozsudku), čím bola nepochybne preukázaná závažná ujma na strane žalobcu (v súlade so skutkovými tvrdeniami žalobcu) spôsobená nezákonnými rozhodnutiami. Napriek uvedenému súd dospel k záveru, že nebolo preukázané, že by žalobca počas trestného stíhania alebo v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním vybočil v neprímeranom rozsahu zo zaužívaného spôsobu života, či šlo o rodinný, pracovný alebo spoločenský život (bod 55. odôvodnenia rozsudku), čo je skutkové zistenie v rozpore s vykonaným dokazovaním podľa bodu 53. odôvodnenia rozsudku, z ktorého práve naopak vyplývali zásadné negatívne zmeny v živote žalobcu v dôsledku nezákonných rozhodnutí. Súd teda podľa žalobcu dospel z vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nepreskúmateľnému záveru.

17. Traumatizácia a beznádej žalobcu priebehom trestného konania bola o to naliehavejšia, keď bol obvinený v relatívne krátkom období dokonca dvakrát. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že priebeh trestného konania bol žalobcom vnímaný intenzívne stresujúco. Napriek tomu súd zľahčuje dopad nezákonných rozhodnutí na život žalobcu sumarizujúc čas trvania obvinení len v dňoch. Pre každú osobu, ktorá by sa dostala do postavenia žalobcu v dôsledku nezákonných rozhodnutí, by musela byť situácia opakovaného pochybenia zo strany štátu v dôsledku nezákonných rozhodnutí vo vzťahu k jej

prežívaniu šokujúca, ak nie až devastačná. Samotná ujma sa nedá určiť mechanicky iba podľa dĺžky trvania postavenia žalobcu ako obvineného, ale treba vziať do úvahy individuálne okolnosti prípadu. Súd prvej inštancie teda dospel k nepreskúmateľnému záveru.

18. Uznesenia okresnej prokuratúry, ktorými boli zrušené nezákonné rozhodnutia, sú rozhodnutiami s predpísanými náležitosťami podľa zákona č. 301/2005 Z.z., pričom medzi náležitosti takých rozhodnutí nepatrí žiadne ospravedlnenie a ide o rozhodnutia vo formalizovanom úradnom štýle. Takéto rozhodnutia, aj keď vo svojej podstate viedli k zrušeniu nezákonných rozhodnutí, nemohli poskytovať žalobcovi žiadnu satisfakciu, už len pre neexistujúci priestor v nich na ospravedlnenie, ako aj pre pretrvávajúcu neistotu žalobcu, keď bol obvinený opakovane predčasne a bez náležitého zistenia skutkového stavu. Žalobca považoval za otázne, akú satisfakciu poskytuje rozhodnutie prokurátora konštatujúce pochybenie OČTK, keď je v rozpore s tým v tej istej veci následne vydané ďalšie nezákonné rozhodnutie OČTK. Napriek tomu súd prezentoval názor, že pre nezákonne obvineného je primárnym zadosťučinením rozhodnutie prokurátora o jeho sťažnosti proti takémuto uzneseniu, ktoré vo svojom obsahu jasne konštatuje nezákonnosť z konkrétnych dôvodov, resp. súd rozvíja úvahu, že už samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu ako obvineného v uzneseniach prokuratúry okresnej prokuratúry, ktorými boli (v relatívne krátkom čase) uznesenia o vznesení obvinenia zrušené, sú dostatočným zadosťučinením. Súd podľa žalobcu dospel k nepreskúmateľnému záveru.

19. Žalobca mal tiež za to, že súd prvej inštancie dospel k nepreskúmateľnému záveru, pokiaľ nevidel problém v skutočnosti, že obvineného v priebehu trestného konania kontaktujú hoc aj bulvárne médiá. Bulvárne články v médiách totiž majú závažný dopad na tvorbu verejnej mienky. Žalobca sa dostal do pozornosti napriek tomu, že sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania a bol napriek svojej nevine kontaktovaný v súvislosti so závažným obvinením zo zločinu voči žene. Takáto skúsenosť by musela byť pre každého nevinného človeka v postavení žalobcu extrémne stresujúca, uvedomujúc si, že v dôsledku nezákonného obvinenia zo strany štátneho orgánu hrozí riziko, že médiá prevezmú závery obvinenia ako oficiálnu konštatáciu s vyšším stupňom pravdepodobnosti o spáchaní trestného činu.

20. Rozsudok je preto podľa žalobcu formalistický a nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok presvedčivých dôvodov, čo spôsobilo porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces a rozsudok aj vecne nesprávny. Súd v danom prípade napriek vyššie uvedenému v spojení s obsahom žaloby, podaniami žalobcu, prednesmi žalobcu na pojednávaniach, ako aj vykonaným dokazovaním, nevyhovел dôvodnej žalobe, žalobca sa nedomohol celej primeranej nemajetkovej ujmy v peniazoch a správne neaplikoval § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z., v dôsledku čoho rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

21. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasila s vyjadrením žalobcu, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nepreskúmateľnému záveru. Súd prvej inštancie po vypočutí všetkých svedkov navrhnutých žalobcom dospel k jasnému záveru, že nebolo preukázané, že by žalobca počas trestného stíhania alebo v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním vybočil v neprimeranom rozsahu zo zaužívaného spôsobu života, či išlo o rodinný, pracovný alebo spoločenský život. Žalovaná zastávala názor, že žalobcovi sa darilo jednak v rodinnom živote, kde práve v tomto čase sa intenzívne rozvíjal vzťah s novou priateľkou, s ktorou si dokonca založil rodinu, teda nedošlo k skutočnosti, že by ho, či užšia alebo aj širšia rodina zavrhlí. Príslušníci širšieho okruhu rodiny vyhodnocovali správanie žalobcu v období trestného stíhania dokonca tak, že viedol aktívnejší život, nepoľavil vo svojich záujmoch a niektorí ani nevedeli, že prebiehalo nejaké trestné stíhanie žalobcu. Žalobca bol v pracovnom živote vyhodnocovaný ako kvalitný pracovník, ktorý v čase trestného stíhania dostal dokonca ponuky na výkon špeciálnejšej práce, a teda nevznikla situácia, že by napríklad v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním dostal výpoveď, práveže mu bolo všemožne vychádzané v ústrety. Zamestnávateľ redukoval jeho služobné cesty, aby mohol byť polícii počas vyšetrovania k dispozícii, teda zamestnávateľ mu bol plnohodnotne nápomocný. Súd prvej inštancie venoval výsluchom všetkých svedkov dôkladnú pozornosť a následne ich výpovede aj vyhodnotil, a teda súd prvej inštancie došiel k záveru, že akúkoľvek ujmu, ktorá by vznikla poškodenému podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. možno nahradiť len vtedy, ak je priamym – bezprostredným dôsledkom nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu orgánov pri výkone verejnej moci. To však žalobca nepreukázal. Z vykonaného dokazovania nevyplývali žiadne konkrétne okolnosti, z ktorých možno usudzovať, že

intenzita tvrdenej nemajetkovej ujmy je skutočne taká, že by ju bolo potrebné kompenzovať formou peňažnej náhrady.

22. Žalovaná nesúhlasila ani s tvrdením žalobcu, že súd prvej inštancie zľahčuje dopad trestného stíhania žalobcu sumarizujúc čas trvania obvinení len v dňoch. Žalovaná mala za to, že súd prvej inštancie zobral do úvahy individuálne okolnosti prípadu a prioritne skúmal, či došlo k naplneniu hmotnoprávných predpokladov k oprávnenosti nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré v rozsudku dôkladne vyhodnotil a až okrajovo poukázal na to, že by malo dôjsť u obvinenej osoby k istej úľave a tiež akémusi zadosťučineniu už len tým, že jeho obom sťažnostiam proti vzneseným obvineniam príslušný prokurátor v plnej miere vyhovel. Preto žalovaná nesúhlasila s tvrdením žalobcu, že súd prvej inštancie dospel k nepreskúmateľnému záveru.

23. Trestné stíhanie nemohlo mať podľa žalovanej na žalobcu žiadne šokujúce alebo devastačné účinky, pretože osoba v šoku alebo zdevastovaná vzniknutou situáciou by sa určite nesprávala tak, ako správanie žalobcu v čase trestného stíhania opísali svedkovia, ktorý žil bez akýchkoľvek rozsiahlych obmedzení svoj zaužívaný spôsob života, a preto žalovaná namietala tvrdenia žalobcu, že by žalobca vykazoval prvky šoku až devastácie v súvislosti s trestným stíhaním.

24. Žalovaná tiež poukázala na to, že žalobca sa vo svojom odvolaní vo veľkej miere zaoberá skutočnosťou, že v čase trestného stíhania bol kontaktovaný bulvárnym médiom, na rozdiel od súdneho konania, kde tejto skutočnosti venoval minimálny priestor. Žalovaná zastávala názor, že ak bulvár zasiahol do života žalobcu, mohol sa brániť a podať voči konkrétnemu bulvárnemu médiu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka napr. žalobu na ochranu osobnosti. Žalovaná sa nepričinila žiadnym spôsobom k tomu, že žalobcu kontaktovali nejaké médiá, a teda zodpovednosť za aktivitu bulvárných médií žalovaná nenesie. Žalovaná taktiež nesúhlasila s tvrdením žalobcu, že rozsudok je formalistický a nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok presvedčivých dôvodov, čo malo spôsobiť porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Žalobca nepreukázal, že mu v dôsledku nezákonných rozhodnutí ujma nemajetkovej povahy vznikla, i napriek tomu, že použil značne dramatické tvrdenia s cieľom vytvoriť falošný obraz o sebe, pomocou ktorého sa snažil presvedčiť súd prvej inštancie o dôvodnosti ním uplatneného nároku. Žalobca nepreukázal kumulatívne splnenie všetkých zákonných hmotnoprávných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Žalovaná mala za to, že súd prvej inštancie sa plne vysporiadal s tvrdeniami strán sporu a správne odôvodnil svoje rozhodnutie vzhľadom na všetky podstatné argumenty predložené stranami konania.

25. Ďalšie vyjadrenia strany v odvolacom konaní nepodali.

26. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné v napadnutej časti zrušiť s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

27. Keďže zastavujúci výrok I. nebol napadnutý odvolaním žiadnej zo strán, je rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti právoplatný a nebol predmetom prieskumu odvolacieho súdu.

28. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu žalobcu domáhajúceho sa zaplata náhrady nemajetkovej ujmy v celkovej výške 20.000 eur zamietol, keď dospel k záveru, že z dokazovania nevyplývajú žiadne konkrétne okolnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať, že intenzita nemajetkovej ujmy je taká, že je potrebné ju kompenzovať peňažnou náhradou

v žalobcom žiadanej výške, žiadna škoda nebola preukázaná, nemajetková ujma sa nepreukázala a samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu ako obvineného v uzneseniach prokurátorky okresnej prokuratúry, ktorými boli (v relatívne krátkom čase) uznesenia o vznesení obvinenia zrušené, sú dostatočným zadosťučinením.

29. Žalobca v odvolaní namietal, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok presvedčivých dôvodov, čo spôsobilo porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Túto odvolaciu námietku vyhodnotil odvolací súd ako dôvodnú.

30. Podľa § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

31. Pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, obdobne ako pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy; v prípade nemajetkovej ujmy musí byť, navyše, zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce.

32. Súd prvej inštancie na viacerých miestach napadnutého rozhodnutia uvádza, že z vykonaného dokazovania nevyplývajú ani žalobcom tvrdené psychické ujmy, ani príčinná súvislosť medzi jeho zdravotnými problémami, ťažším plnením pracovných povinností a trestným stíhaním; nebolo preukázané, že by žalobcova poveseť trestným stíhaním utrpela (ods. 48), že by žalobca vôbec trpel psychickými problémami a ani skutočnosť, že by skutočnosť ním opisované v žalobe bolo možné pričítať bez ďalšieho práve nezákonným uzneseniam o vznesení obvinenia (ods. 49); žalobca nedokázal, že by v jeho sfére vznikla ujma ako priamy dôsledok nezákonného rozhodnutia a z dokazovania nevyplývajú ani žiadne konkrétne okolnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať, že intenzita nemajetkovej ujmy je taká, že je potrebné ju kompenzovať peňažnou náhradou v žalobcom žiadanej výške (ods. 50). Podľa súdu prvej inštancie neboli preukázané ani tvrdenia žalobcu, že trestné stíhanie preňho znamenalo narušenie sociálnych väzieb v súkromnom a pracovnom živote, malo dôjsť k nepriaznivému dopadu na vzťahy s osobami z okruhu jeho priateľov a známych, mali vzniknúť rodinné problémy medzi žalobcom a blízkymi osobami (ods. 51) a v rámci dokazovania nedošlo k zisteniu negatívnych dôsledkov, ktoré mali vznesené obvinenia žalobcovi priniesť (ods. 52); žiadne negatívne reakcie nevznikli ani v práci (ods. 53); nebolo preukázané, že by žalobca počas trestného stíhania alebo v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním vybočil v neprimeranom rozsahu zo zaužívaného spôsobu života, či šlo o rodinný, pracovný alebo spoločenský život (ods. 55); neboli zistené žiadne negatívne následky, a teda ani zásah do morálnej, imateriálnej sféry žalobcu (ods. 57); z dokazovania žiadnym spôsobom nevyplývalo, že by vznesené obvinenia mali na pracovné vzťahy, ale ani na vzťahy žalobcu s rodinou negatívny vplyv (ods. 58); v prípade žalobcu sa (osobitná ujma) nemajetková ujma nepreukázala (ods. 61); nepreukázané zostalo tiež tvrdenie žalobcu, že sa nemohol v práci riadne sústrediť a vyžadovalo si to 100-násobný výkon; nebolo taktiež preukázané, že by samotné vznesenie obvinení malo akýkoľvek negatívny dopad na žalobcovo pracovné postavenie a jeho príjem (ods. 62); v priebehu konania žiadna škoda nebola preukázaná (predovšetkým však aj s ohľadom na skutočnosť, že žalobca si po čiastočnom späťvzati žaloby žiadnu škodu neuplatňoval) (ods. 66).

33. Z vyššie uvedeného hodnotenia zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie tak nepochybne vyplýva, že podľa súdu prvej inštancie žalobca nepreukázal existenciu nemajetkovej ujmy. V ods. 67 napadnutého rozsudku však súd prvej inštancie následne dospel k záveru, že už samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu ako obvineného v uzneseniach prokurátorky okresnej prokuratúry, ktorými boli (v relatívne krátkom čase) uznesenia o vznesení obvinenia zrušené, sú dostatočným zadosťučinením. Takýto záver súdu prvej inštancie je však podľa odvolacieho súdu nekonzistentný so zvyškom odôvodnenia, resp. s hodnotením zisteného skutkového stavu, pretože žalobcovi nedáva jednoznačnú a nepochybnú odpoveď na otázku, či (ne)preukázal existenciu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s označenými nezákonnými rozhodnutiami. Je totiž argumentačne nezlučiteľné, aby popri sebe obstáli právne závery o neexistencii nemajetkovej ujmy (pre neuznesenie dôkazného

bremena) a zároveň, že pre odstránenie spôsobenej nemajetkovej ujmy postačuje konštatovanie súdu o porušení práva. Primerané zadosťučinenie sa chápe ako nástroj na odstránenie následkov spôsobenej nemajetkovej ujmy, a to buď v peňažnej (relutárnej) alebo nepeňažnej forme (tzv. morálne zadosťučinenie - napr. ospravedlnenie, či konštatovanie o porušení práva). Neexistencia nemajetkovej ujmy a jej reparácia z hľadiska primeranosti zadosťučinenia (proporcionality, intenzity zásahu) sa vzájomne logicky vylučujú (por. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/230/2020).

34. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka (strany) na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

35. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak zo strany súdu došlo k takej interpretácii a aplikácii právnej normy, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

36. Kritériom pre posúdenie (ne)preskúmateľnosti rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených zákonom, ktoré ukladá súdu povinnosť podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku a tým preukázať jeho správnosť. Rozhodnutie súdu preto musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie, v ktorom súd logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetlí svoj postup a dôvody svojho rozhodnutia. Pritom sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí, t. j. musí byť preskúmateľné.

37. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré CSP kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Civilný súd je preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, je povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne prečo sa určitou námietkou nezaoberal. Odôvodnenie rozhodnutia musí stranám konania umožňovať spoznať úvahy súdu, ktoré boli relevantné pre výsledok konania, a tým preskúmateľnosť súdneho rozhodnutia z hľadiska zákonnosti a vecnej správnosti. Pre presvedčivosť súdneho rozhodnutia je kľúčové, aby súdy reagovali na substantívne argumenty a námietky strán sporu a aby vysvetlili, prečo ich neprijali.

38. Riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Tieto požiadavky však napadnutý rozsudok nespĺňa.

39. V kontexte všetkého vyššie uvedeného odvolací súd konštatuje, že v danom prípade došlo nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie (neodôvodnením rozhodnutia v súlade so zákonnými požiadavkami) k znemožneniu stranám realizovať ich procesné právo na vysvetlenie dôvodov rozhodnutia v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces s poukazom na mieru zlyhania súdu prvej inštancie, keď rozhodnutie v relevantných záveroch vo vzťahu k uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy riadne a dostatočne neodôvodnil; resp. odôvodnil vnútorne rozporuplne.

Odvolateľ tak dôvodne namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom (ktorý nenahrádza postup súdu prvej inštancie). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k zrušeniu rozhodnutia, sa odvolací súd ďalšími námietkami uvedenými v odvolaní nezaoberal.

40. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP vrátane závislého výroku o náhrade trov konania (§ 379 písm. a/ CSP) zrušil a v zrušenom rozsahu vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

41. Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude v konaní pokračovať a o žalobe žalobcu, v časti ktorá zostala predmetom konania (t.j. náhrada nemajetkovej ujmy), opätovne rozhodnúť, pričom v ďalšom konaní súd prvej inštancie opätovne posúdi a vyhodnotí zistený skutkový stav, či boli súčasne naplnené tri základné predpoklady (nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a vznikom nemajetkovej ujmy) a uvedie jednoznačný záver, či bola/nebola preukázaná existencia nemajetkovej ujmy u žalobcu a v prípade, ak dospeje k záveru, že nezákonnými rozhodnutiami bola žalobcovi spôsobená nemajetková ujma, bude sa zaoberať tým, či samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce. Súd prvej inštancie pri písomnom vyhotovení rozhodnutia bude dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo určité a presvedčivé, s uvedením obsahových náležitostí podľa § 220 ods. 2 CSP, vrátane uvedenia použitých prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal a ako ich vyhodnotil, prípadne prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania.

42. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie opätovne o náhrade trov prvoinštančného, aj tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

43. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

12 28Co/5/2023

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustné dovolanie.